

Alternative educaționale: Proiect de dezvoltare școlară „Îmi pasă!”

de Ioana Sandu, consilier școlar, CJRAE ILFOV Școala Gimnazială Robert Ficheux, Nr. 1
Voluntari

de Mirela Popescu, profesor, Școala Gimnazială Robert Ficheux, Nr. 1 Voluntari

Motto: „Dacă vrei ca ceilalți să te asculte, vorbește-le pe limba lor!”

În cadrul Școlii Gimnaziale Robert Ficheux Nr. 1 Voluntari, Ilfov ne propunem în mod consecvent formarea și dezvoltarea unor personalități armonioase în conformitate cu idealul (intelectual, moral, estetic, fizic și religios) oferit de societatea noastră în permanentă schimbare. Dincolo de obișnuita informare intelectuală (transmitere de cunoștințe din diverse domenii ale științei), se încearcă deplasarea accentului pe formarea la elevi a acelor abilități, capacități, priceperi, deprinderi care să le permită integrarea socio-profesională de succes, dar și valoarea permanentă a educației. Toate acestea constituie un cadru optim pentru promovarea și dezvoltarea unor proiecte noi educaționale în cadrul școlii noastre.

Unul dintre proiectele de dezvoltare școlară care se desfășoară în școala noastră, în anul școlar 2019 – 2020, se numește **„Școala valorilor dezvoltă clase de caracter”** și își propune să formeze la elevi capacitatea de a se cunoaște pe sine și pe cei din jur, de a lua decizii înțelepte.

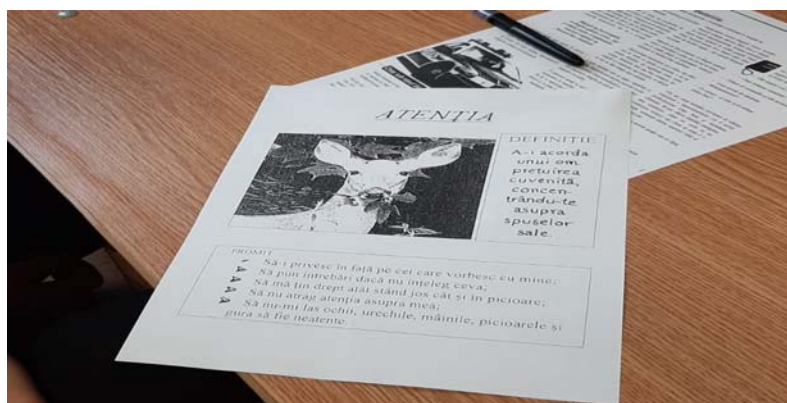
Programul **„Școala valorilor dezvoltă clase de caracter”**, având ca motto: *„Îmi pasă!”* își propune să se adreseze părinților și elevilor în scopul dezvoltării abilităților de parentare și îmbunătățirea comunicării cu propriul copil și dezvoltarea de către elevi a competențelor sociale, având la bază un caracter adecvat social. În derularea acestui proiect se pornește de la premisa, că multe din problemele cu care se confruntă învățământul în acest moment au la bază lipsa de caracter. Astfel, aproape tot ceea ce se numește comportament deviant - abaterea de la normele școlare, sociale sau educaționale, aici se au în vedere întârzierea la cursuri, absenteeismul, încăierările, inadaptarea la programul școlar, lipsa politetii față de cadrele didactice, copiatul, vandalismul, consumul de alcool și substanțe stupefiante - duce la știrbirea și umbrirea prestigiului școlilor și mai ales, împiedică dezvoltarea normală a elevilor. Ani de-a rândul s-au căutat soluții la aceste probleme. Unele metode au avut succes, altele nu. Dar instruirea elevilor prin educarea caracterului are rezultate pozitive, primind un feed-back pozitiv din partea elevilor, părinților și cadrelor didactice, în urma derulării acestor activități.

Parteneriatul școlii cu părinții este unul din instrumentele organizaționale foarte utile în rezolvarea conflictelor, schimbarea atitudinilor și mentalităților pentru a spune un „NU” abuzurilor împotriva minorilor. Campaniile de promovare ale drepturilor copiilor sau programe de informare privind combaterea bullyingului, a violenței sunt doar un început în sensibilizarea elevilor și părinților față de acest fenomen negativ cu care ne confruntăm în școală. Așadar, simpla informare nu duce la schimbări profunde ale caracterului unui elev, ce presupune achiziția de competențe generale și specifice. Orice competență are o componentă informațională (cunoștințe), atitudini, valori și aptitudini. Din acest motiv, atunci când vorbim de caracter atingem toate aspectele ce compun competențele vizate - ce

Înseamnă o trăsătură de caracter (definiție și comportamente observabile), care sunt atitudinile și valorile implicate. Învățând despre valori și atitudini prin exerciții interactive și folosind metoda proiectului, elevii au posibilitatea de a-și demonstra trăsăturile de caracter pe care le stăpânesc până la momentul acesta. Profesorii invită elevii într-o călătorie spre interiorul fiecăruia, de a-și dezvolta și alte trăsături. Dezvoltarea caracterului prin laudă, utilizarea recompenselor sub forma de diplome de caracter duce la construirea de către profesori a relațiilor pozitive cu elevii. Abordarea învățării/schimbării culturii organizaționale, ca proces holistic, invită întreaga persoană umană cu dimensiunile sale cognitive, afective, kinestezice, senzoriale, nonconștiente (implicite) sau spirituale să își dezvolte competențele sociale.

„Competențele sociale se manifestă prin comportamente învățate și acceptate social care permit unei persoane să interacționeze eficient cu ceilalți” (Gresham și Elliott, 1984). Cu alte cuvinte, competențele sociale sunt acele abilități care permit modularea comportamentelor unui elev pentru a realiza interacțiuni sociale funcționale cu ceilalți. A împărtăși cu ceilalți lucruri sau activități, a ajuta, a iniția relații, a cere ajutor, a face complimente sunt modalități prin care se exprimă abilitatea socială. În cazul nostru, programul își propune să ofere părintelui și elevului o resursă prin care învață despre caracter prin joc educativ și descoperire de sine. Prin fișele de lucru sunt prezentate 49 de trăsături de caracter, cu ajutorul narațiunilor despre animale, benzilor desenate de elevi, povești terapeutice, povești din istorie cu sublinierea valorilor morale ce stau la baza trăsăturilor de caracter, povești din clasa de elevi sau povești despre viitoarea profesie pe care o poate alege un copil. De exemplu, trăsătura de caracter atenția și valoarea „respect” sunt evidențiate prin „Povestea căprioarei” sau textul despre domnitorul Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Române Unite. De asemenea, sunt prezentate comportamente observaționale ale unei trăsături de caracter sub forma promisiunilor, dând claritate și precizie interacțiunii dintre părinte și copil sau dintre profesor și elev. De exemplu, educarea privirii (contactul vizual), autoorganizarea, poziția corpului determină o atitudine activă sau pasivă a elevului în relație cu profesorul/părintele.

Fișa „Trăsătura de caracter Atenția” - definiție și promisiuni

Dezvoltarea trăsăturilor de caracter prin activitățile lunare planificate susțin exprimarea valorilor educaționale ce stau la baza acestor trăsături, astfel: *ascultarea – bine, atenția – respect, onestitate – libertate, generozitatea – bunătatea, sensibilitatea – empatie, sinceritatea – adevăr, iubire – virtute, creativitate – frumos, toleranță – diversitate, mărinimie – prietenie*. Cadrele didactice valorizează și acordă diplomă pentru elevii la care apare spontan manifestarea comportamentală vizată în dezvoltare.

Din păcate, nu toți copiii își dezvoltă adecvat abilitățile adaptative la mediul școlar, din cauza fenomenelor violenței. Prezintă stiluri de relaționare dezadaptative cu adulții sau cu alți colegi de aceeași vârstă. Nivelurile scăzute ale abilităților sociale sunt asociate cu o performanță academică slabă și pot favoriza apariția problemelor de adaptare socială sau de psihopatologie. De aceea, este necesară identificarea timpurie a curențelor în domeniul competențelor sociale și intervenția precoce la nivelul acestora. Competențele sociale, cu dimensiunile: complianța la reguli, relaționarea socială, comportamentul prosocial au un rol important în programul școlii. De exemplu, copiii considerați „nepopulari” au o probabilitate mai mare de a relata episoade de singurătate, cei care manifestă agresivitate sau comportament opozant sunt adesea evitați și respinși de către ceilalți copii. În timp, copiii agresivi au tendința de a se asocia mai frecvent cu alți copii agresivi, întărind patternul agresiv de comportament. De aceea, acest program de consiliere școlară se adresează cu precădere tuturor claselor și nu elevilor „problemă”, de a promova relațiile pozitive, de a valoriza orice elev prin laudă și recompensa caracterului, de a promova metode noi și atractive de învățare.

Un exemplu de bună practică în derularea activităților proiectului educațional „*Îmi pasă!*”, este activitatea susținută de d-na profesor Mirela Popescu și consilier școlară Sandu Ioana.

Sunt român!

Din experiența la clasă am observat că activitățile extracurriculare au un rol important în îmbogățirea și fixarea cunoștințelor urmând principiul: „a învăța să înveți” și prin dezvoltarea competențele cheie stabilite la nivel european. Prin derularea proiectului „*Îmi pasă!*”, elevii și-au format priceperi, deprinderi, aptitudini, precum și interesul și dragostea față de țară și valorile sale culturale și artistice, prin recunoștința față de înaintași și față de cei care au făcut posibilă Marea Unire de la 1918.

Ziua 1 Decembrie – Sunt român!

Activitatea s-a dorit a fi una complexă, transdisciplinară, având o formă atractivă, de „incursiune” în domeniul istoriei țării noastre și care s-a desfășurat într-un cadru generos: „Sala de festivități” ce a oferit spațiu nonconvențional, de prezentare a proiectelor realizate pe tot parcursul semestrului ca o plimbare printr-o expoziție, de a relaționa cu restul colegilor prin lucrări realizate în acel moment, având ca temă cunoașterea și promovarea imaginii României la zi de mare sărbătoare. Cu multiple valențe instructiv-educative, tema sărbătoririi Zilei Naționale s-a împletit firesc cu afirmarea identității noastre culturale, a tradițiilor, obiceiurilor și meșteșugurilor, de a fi mândri că suntem români în context european, de a arăta trăsătura de caracter a recunoștinței noastre față de valorile acestui neam. Această activitate i-a motivat și mobilizat pe elevii clasei a V-a C, de a trece prin toate provocările unei lecții „altfel”: exercițiu

de mișcare (Hora noastră românească), captarea atenției prin întărirea comportamentelor de concentrare și stabilitate a vigilenței, de transpunere estetică a unei povești cu ajutorul materialelor disponibile: hârtie colorată, creponată, etc, de reflecție pe teme: „Ce iubim la țara noastră?/ Ce datorăm țării noastre?/ Cui suntem recunoscători pentru viața pe care o trăim astăzi? Cine au fost cei care cu prețul vieții lor au împlinit Marea Unire?”.

Cu acest prilej am descoperit calități ale elevilor noștri cum ar fi: spontaneitatea, talent interpretativ, dar și organizatoric, imaginație, umor și spirit de cooperare. Activitatea a fost foarte apreciată de elevi și completează cu succes demersul didactic realizat în cadrul orelor de curs. Printre metodele folosite amintim realizarea unui puzzle care cuprindea elemente din conturul României, au descoperit orașul unde a început Marea Unire, Alba-Iulia, contribuția regelui Ferdinand I la formarea României Mari și ce simbolizează Arcul de Triumf pentru statul național român prin Marea Unire de la 1918. Elevii au decorat pe conturul țării, individual, litera numelui fiecărui elev, cu diverse materiale din natură, steluțe, jetoane, biluțe, mărgel, globuri, tricolor. Fiecare elev a avut propriul lui loc în cadrul cercului pe care l-au format pentru desfășurarea acestei activități, fiind alese atât sarcini individuale, cât și sarcini în grup. Au cântat, au dansat, au fost valorificate la maximum resursele fiecărui elev. De asemenea, elevii au audiat lectura despre Recunoștință și au explicat modul în care ei arăta această trăsătură de caracter față de cei care au împlinit Marea Unire, față de profesori, părinți, colegi. Noutatea acestei lecții a constat în îmbinarea creativă a diferitelor metode și tehnici, observarea comportamentului, precum și găsierea unor soluții la problemele întâmpinate. Strategiile didactice conțin metode de învățare bazate pe descoperire, muncă în echipă, stimularea creativității și asumarea de responsabilități în vederea cunoașterii trecutului poporului nostru. Acestea stimulează învățarea vizuală, auditivă, kinestezică astfel încât să răspundă tuturor stilurilor de învățare. Puterea echipei este întotdeauna mai mare decât puterea unui singur individ. Elevii au aflat despre calitățile lor, valorile poporului român, cum pot să dezvolte relații de prietenie, iubire, colaborare față de colegi, părinți, țară, popor. Am observat că învățarea centrată pe elev îi motivează în activitățile propuse, e nevoie ca ei să acționeze ca o echipă, profesorul să dovedească flexibilitate, deschidere la nou pentru a primi un feedback pozitiv. O dezvoltare mentală, spirituală, fizică și socială ar trebui realizată zilnic pentru dezvoltarea personală a fiecăruia din triunghiul educațional – elev, părinte, profesor.

În concluzie, programul „Școala valorilor dezvoltă clase de caracter” face parte din aria curriculară „Consiliere și Orientare”, se adresează tuturor elevilor fără discriminare, la toate nivelurile de învățământ – primar, gimnazial, având un caracter transdisciplinar. Orice profesor indiferent de materia pe care o predă poate aborda activitățile propuse în caietul de lucru al elevului pentru dezvoltarea caracterului, unde poate găsi fișe de lucru și jocuri educative adaptate fiecărei discipline. Pregătirea și dezvoltarea fiecărei persoane nu se oprește niciodată pentru că există întotdeauna ceva ce poate fi învățat sau îmbunătățit atât în plan

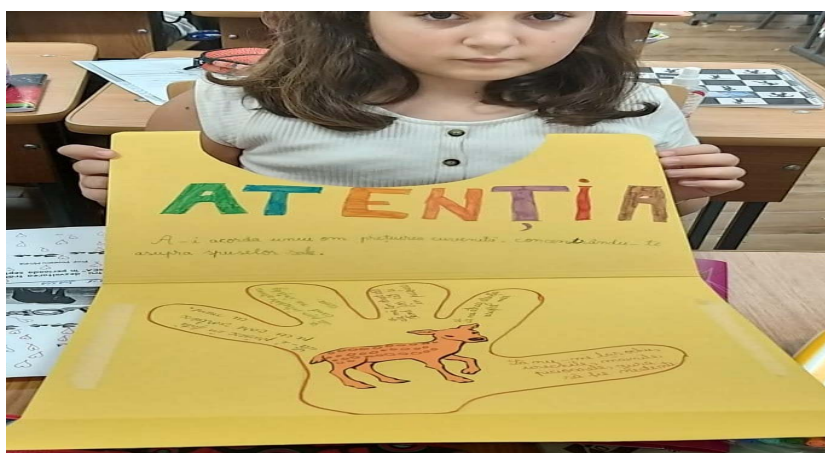

personal, cât și profesional.

Calendarul Proiectului „Îmi pasă”

Prezentarea proiectelor elevilor altor clase.

Proiect personal „Atenția – sub forma unui tricou cu mesaj”

Proiect elev: „Trăsătura de caracter Atenția”

Metode creative de învățare